

דף קח.

עין משפט א.ב. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ח הי"ז

השוחט בחוץ בלילה חייב הואיל והשחיטה בלילה
 כשרה בחוץ. וכן אם העלה בלילה מזה ששחט בחוץ
 בלילה חייב על העלאה. אבל אם שחט בפנים בלילה
 והעלה בחוץ פטור. לפי שלא העלה אלא דבר פסול
 שאין לה שחיטה כשרה בלילה במקדש. וכן אם קבל
 בכלי חל בפנים וזרק בחוץ פטור:

כסף משנה: השוחט בחוץ בלילה וכו'. בפרק השוחט ומעלה (דף ק"א): איפליגו
 במתני' ת"ק ור"ש ואמרינן עלה בגמ' אמר זעירי שחיטת בהמה בלילה איכא בינייהו
 וה"ק השוחט בהמה בפנים בלילה והעלה בחוץ פטור שחט בחוץ בלילה והעלה בחוץ
 חייב ר"ש אומר כל שחייבים עליו בחוץ וכו'. ומ"ש וכן אם קבל בכלי חל בפנים וזרק בחוץ
 פטור. שם על משנה זו רבא אמר קבלה בכלי חול איכא בינייהו וה"ק המקבל בכלי חול
 בפנים והעלה בחוץ פטור המקבל בכלי חול בחוץ והעלה בחוץ חייב ר"ש אומר כל
 שחייבים עליו בחוץ וכו' ואע"ג דאסיקנא דר"ש אמלק בחוץ והעלה בחוץ קאי מ"מ משמע
 דלא הוו בעו הני אמוראי למימר אליבא דת"ק אלא מאי דקים להו דהוי דינא הכי ואע"ג
 דבפ' המזבח מקדש (דף פ"ד) אמר רבי יוחנן השוחט בהמה בלילה בפנים והעלה בחוץ
 חייב הא איתותב ואסיקנא בתיובתא ואע"ג דבתר הכי אמרינן ואיבעית אימא וכו' שינויא
 דחיקא הוא ולא סמכינן עליה: וכתב הראב"ד השוחט בחוץ בלילה א"א בחיי ראשי אין
 צורת ההלכה כפירושו וכו'. ביאור הדברים שרבינו מפרש שכשאמרו העלה בחוץ בין
 ברישא בין בסיפא אלילה דקתני רישא קאי. והראב"ד מפרש דלא קאי אלילה דרישא אלא
 היינו לומר שהעלה ביום ומפני כך הוצרך לתת טעם אחר לדבר. ואיני יודע מה עול מצא
 בדברי רבינו כי רחק מעליו דפשטא דמילתא משמע דטפי עדיף למימר דסיפא אלילה
 דרישא קאי מלמימר דסיפא לא הוי בגוונא דרישא:

עין משפט ג. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ח הט"ז

שְׁנַיִם שְׂאֵחָזוּ בְּסִפִּין וְשָׁחְטוּ בַּחוּץ פְּטוּרִין כּ שֶׁנֶּאֱמַר אֲשֶׁר יִשְׁחַט 'אוּ אֲשֶׁר יִשְׁחַט' אֶחָד וְלֹא שְׁנַיִם. וְאֶחָד שֶׁשָּׁחַט בַּחוּץ אֶף עַל פִּי שְׂלֵא נִתְּכַוֵּן לְשָׁחַט קַדָּשִׁים אֵלּוּ לֵה' הָרִי זֶה חֵיב שֶׁנֶּאֱמַר 'דָּם יִחָשֵׁב לְאִישׁ הֵהוּא דָּם שָׁפָךְ'. אֶף עַל פִּי שֶׁזֶה הַדָּם בְּמַחְשַׁבְתּוֹ כְּדָם הַנִּשְׁפָּךְ לֹא כְּקָרְבָן הָרִי זֶה חֵיב:

עין משפט ד. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ט ה"א

אֵין הַמַּעֲלָה בַּחוּץ חֵיב עַד שִׁיעֲלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ ל שִׁיעֲשֶׂה בַּחוּץ. אָבֵל אִם הֶעֱלָה עַל הַסֵּלַע אוּ עַל הָאֶבֶן פְּטוּר. שְׂאֵין קָרוֹי קָרְבָן אֲלֹא עַל הַמִּזְבֵּחַ וְאֶף עַל פִּי שֶׁהוּא בַּחוּץ שֶׁנֶּאֱמַר 'וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ'. וְאֵינוֹ חֵיב עַד שִׁיעֲלָה לְשֵׁם שֶׁנֶּאֱמַר 'לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לֵה'' עַד שִׁיתְּכַוֵּן לְשֵׁם:

כ. כסף משנה: שנים שאחזו בספין ושחטו בחוץ פטורין וכו'. משנה פ' השוחט ומעלה (דף ק"ח) ומייתי לה בגמ' מדכתיב ההוא ובת"כ מייתי לה מדכתיב דם שפך. ולא ידעתי למה שינה רבינו להביא מפסוק אחר: ואחד ששחט בחוץ וכו'. משנה פרק השוחט ומעלה חומר בשחיטה מבעליה וכו' שהשוחט להדיוט חייב:

ל. כסף משנה: אין המעלה בחוץ חייב עד שיעלה לראש המזבח וכו'. משנה פרק השוחט ומעלה (דף ק"ח) ופסק כת"ק: ואינו חייב עד שיעלה לשם וכו'. שם במשנה המעלה להדיוט פטור ובגמ' יליף לה מדכתיב ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אותו לה':

עין משפט ה. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ט הי"ב

שְׁנַיִם שֶׁשָּׁחְטוּ פְּטוּרִים. שְׁנַיִם שֶׁאֶחָזוּ בְּאֵיבָר וְהֶעֱלוּהוּ
בַּחוּץ חֵיבִין ^מ. שֶׁנֶּאֱמַר 'אִישׁ אִישׁ' 'אֶשֶׁר יַעֲלֶה עֲלָה'
אֶפְלוּ אִישׁ וְאִישׁ שֶׁהֶעֱלוּ חֵיבִין:

הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ח הט"ז

עין לעיל עין משפט ג

עין משפט ו. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ט הי"ב

עין לעיל עין משפט ה

עין משפט ז. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ט הי"א

הֶעֱלָה וְחָזַר וְהֶעֱלָה חֵיב עַל כָּל אֵיבָר וְאֵיבָר ^נ. זֶרֶק הַדָּם
וְהֶעֱלָה הָאֵיבָרִים חֵיב שְׁתֵּים. שֶׁהָרִי חָלַק הַכֶּתוּב בֵּין

^מ. כסף משנה: שנים שאחזו באבר והעלוהו בחוץ חייבים וכו'. משנה שם:

^נ. כסף משנה: העלה וחזר והעלה חייב על כל אבר ואבר. משנה שם (דף ק"ח) העלה וחזר
והעלה חייב על כל עליה (ועליה) דברי ר"ש ר' יוסי אומר אינו חייב אלא אחת ובגמרא
אמר ר"ל מחלוקת בארבעה וחמשה איברים וכו' אבל אבר אחד דברי הכל אינו חייב אלא
אחת ור' יוחנן אמר מחלוקת באבר אחד וכו' אבל בארבעה וחמשה איברים ד"ה חייב על
כל אבר ואבר ופסק כר' יוסי אליבא דר' יוחנן וז"ש בסמוך העלה אבר חסר פטור. ומ"ש
שם הראב"ד לא האיר דבריו שהרי שנינו המעלה כזית מעולה ומאימורים בחוץ חייב אלמא
לא קפדינן אאבר שלם, יש לומר שאין זו ראייה דכיון דלרבי יוסי אם העלה וחזר והעלה
אבר אחד אינו חייב אלא אחת והיינו אפילו יש בו כמה זיתים ממילא משמע דהא דתנן
העלה כזית מעולה ומאימוריה בחוץ חייב שאותו זית הוא אבר אי נמי כשהוא ממקום
שאינו אבר כגון שהוא בשר או חלב. ומ"ש וכי איתמרא שמעתא במוקטרי פנים שיחסרו
בהקטרתן והוציאן והקטירן בחוץ דהלכה כרבי יוסי דפטור עכ"ל. ואין פשט המשנה מורה
כדבריו דקתני העלה וחזר והעלה משמע דכל העליות בחוץ הן: זרק הדם והעלה האיברים
חייב שתים וכו'. כך היא הגירסא הנכונה והדין שם (דף ק"ז) זורק מקצת דמים בחוץ מנ"ל
(דחייב) מדתניא דם יחשב לרבות הזורק דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר או זבח לרבות
הזורק ובגמ' שם א"ר אבהו שחט זורק לדברי ר' ישמעאל חייב אחת לדברי ר"ע חייב
שתים וכו' אביי אמר אפילו לר' ישמעאל חייב שתים להכי פלגינהו קרא שם תעלה ושם
תעשה שחט זורק והעלה לדברי הכל חייב שתים ופי' רש"י לרבי ישמעאל נפקא ליה זריקה

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

**מַעֲלָה לְעוֹשָׂהּ. שֶׁהָרִי נֹאמֵר 'אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֲלֶיהָ' וְנֹאמֵר
'לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ'. הַעֲלָה אֵיבָר חֶסֶר פֶּטוּר שֶׁנֹּאמֵר לַעֲשׂוֹת
אֹתוֹ עַל הַשְּׁלֵם הוּא חַיֵּב:**

מדם שפך בעונש של שחיטה. אינו חייב אלא אחת דחד כרת וחד לאו הוא לר"ע נפקא ליה מאו זבח דכתיב גבי העלאה חייב שתים משום דשמות מוחלקין. שם תעשה ושם תעלה הזכיר העליה לבדה והשאר כללן בעשיה אחת למימרא דלא מחייב אכולהו אלא חדא. פלגינהו קרא הוציא העלאה מכלל שאר עשיות למימר דמיחייב עלה באפי נפשה ואשארה באפי נפשייהו. שחט וזרק והעלה לד"ה בין לרבי ישמעאל בין לר"ע חייב שתים לרבי ישמעאל [כיון דכולהו בהעלה] מיחייב אהעלאה חדא דאית ליה קרא בהדיא ואשחיטה וזריקה חדא דמחד קרא נפקי ולר"ע אשחיטה מיחייב חדא ואהעלאה וזריקה חדא עכ"ל. ומדברי רבינו נראה שהוא מפרש דכי אמר אביי להכי פלגינהו קרא לר"מ נמי הוה האי טעמא ולפיכך כתב שהרי חילק הכתוב בין מעלה לעושה ולפי"ז כי אמרינן בשחט וזרק והעלה חייב שתים לר"ע נמי אהעלאה חייב אחת ועל שחיטה וזריקה אחת ובכך עלו דברי רבינו כהוגן אלא שיש בו קצת קיצור שה"ל לכתוב שאם שחט וזרק והעלה אינו חייב אלא שתים. וי"ל דמשמע ליה דהא לא איצטריך לאשמועינן דמדכלל כולן בלעשות אותו ממילא משמע דלא מחייב אכולהו אלא חדא ומאי דאיצטריך לאשמועינן היינו שאם העלה וזרק חייב נמי אהעלאה מפני שהוציא הכתוב העלאה מכלל שאר עשיות וממילא משמע דה"ה לשוחט וזרק והעלה אינו חייב אלא שתים: כתב הראב"ד כיצד הקומץ וכו' א"א הספרים שלנו אינם משוים לזו הגירסא וכו'. והנך רואה שגירסת רש"י כגירסת רבינו ונראה מסוף דברי הראב"ד שהיה גורס בדברי רבינו שחט וזרק חייב שתים וכתב שהוא גירסא משובשת שאינו חייב אלא אחת ולא אמר שחייב שתים אלא במעלה ושוחט או זורק משום דפלגינהו קרא ואין ספק שטעות סופר היה בספרו והנוסחא הנכונה כמו שכתבתי. ומ"מ מה שכתב בדברי הראב"ד אף לדברי ר"ע חייב שתים איני יכול ליישבו דא"כ צריך לומר דלרבי אבהו לרבי ישמעאל חייב שתים ולרבי עקיבא אינו חייב אלא אחת והם דברים הפוכים כמו שנתבאר. והר"י קורקוס ז"ל כתב שמתוך דברי רש"י נראה לי דגריס אביי אמר אפילו לר"ע אינו חייב אלא אחת: העלה אבר חסר פטור שנאמר וכו'. נתבאר בסמוך:

עין משפט זז. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ט ה"א

אין המעלה בחוץ חייב עד שיעלה לראש המזבח שיעשה בחוץ. אבל אם העלה על הסלע או על האבן פטור. שאין קרוי קרבן אלא על המזבח ואף על פי שהוא בחוץ שנאמר 'ויבן נח מזבח'. ואינו חייב עד שיעלה לשם שנאמר 'לעשות אתו לה' עד שיתכונן לשם:

דף קח:

עין משפט א. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ח ה"א

שני שעירי יום הכפורים ששחטם בחוץ. אם עד שלא התודה עליהם חייב פרת על שניהן הואיל וראויין לבוא

ס. כסף משנה: אין המעלה בחוץ חייב עד שיעלה לראש המזבח וכו'. משנה פרק השוחט ומעלה (דף ק"ח) ופסק כת"ק: ואינו חייב עד שיעלה לשם וכו'. שם במשנה המעלה להדיוט פטור ובגמ' יליף לה מדכתיב ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אותו לה:

ע. כסף משנה: שני שעירי יום הכפורים ששחטן בחוץ וכו' עד שהרי אינו ראוי לבא לפני ה'. משנה וגמ' פ' בתרא דזבחים (דף קי"ב:): וכתב הראב"ד שני שעירי וכו' א"א אני שונה בברייתא עד שלא הגריל וכו'. ואני אומר שמעתא הכי איתא בפרק בתרא דזבחים אהא דתנן שעיר המשתלח שהקריבו בחוץ פטור שנאמר ואל פתח אהל מועד לא הביאו וכל שאינו ראוי לבא אל פתח אהל מועד אין חייבין עליו אמרינן בגמ' (דף קי"ג) ורמינהו קרבן שומע אני אפילו קדשי בדק הבית וכו' ת"ל ואל פתח אהל מועד לא הביאו וכו' יכול שאני מוציא שעיר המשתלח תלמוד לומר לה' לרבות שעיר המשתלח ל"ק כאן קודם הגרלה כאן לאחר הגרלה אחר הגרלה נמי הא איכא וידוי אלא אמר רבי מני ל"ק כאן קודם וידוי כאן לאחר וידוי ופירש"י הא איכא וידוי דבעי ליכנס להתודות עליו עכ"ל. ופירוש ברייתא זו לדעת רבינו מבואר ורש"י פירש בע"א. ומה שהקשה הראב"ד על רבינו ממה ששנו בברייתא פרק שני שעירי עד שלא הגריל עליהם יש לומר דלמאי דמסיק בפרק בתרא דזבחים צריך לשנויי דתנא לוידי הגרלה קרי ליה:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

לפני השם ליהוי. ואם אחר שהתודה פטור על המשלח
שהרי אינו ראוי לבוא לפני השם:

הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ט ה"ז

פָּרָה אֲדָמָה שְׁשָׂרְפָה חוץ מִמָּקוֹם שְׂרִפְתָּהּ פ. וכן שעיר
המשלח שהקריבו בחוץ אחר שהתודה עליו פטור.
שנאמר ואל פתח אהל מועד לא יביאנו כל שאינו ראוי
לבוא אל פתח אהל מועד אין חיבין עליו. אבל קדשים
פסולין שהיה פסולן בקדש אם העלה מהן בחוץ חיב.
פיצד. כגון הלן והיוצא והטמא ושנפסל במחשבת
העובד שפולן נשרפין כמו שיתבאר בהלכות פסולי
המקדשין. אם עבר והעלה מהם בחוץ חיב שנאמר
'לעשות אתו לה' כל הנעשה לה' חיבין עליו ואלו
נעשו לשם:

הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ט ה"א עין משפט ב.

עין לעיל דף קח. עין משפט ז

פ. כסף משנה: פרה אדומה ששרפה חוץ ממקום שריפתה וכו'. משנה שם: ומ"ש אחר
שהתודה עליו. נתבאר בפ' זה: אבל קדשים פסולין שהיה פסולן בקדש וכו'. משנה בפ'
השוחט ומעלה:

עין משפט ג. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ט ה"א

אִין הַמַּעֲלָה בַּחוּץ חָיֵב עַד שְׂיַעֲלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ^ז
שְׂיַעֲשֶׂה בַּחוּץ. אָבָל אִם הֶעֱלָה עַל הַסֵּלַע אוֹ עַל הָאֶבֶן
פָּטוּר. שְׂאִין קָרוֹי קָרְבָן אֲלָא עַל הַמִּזְבֵּחַ וְאִף עַל פִּי
שֶׁהוּא בַּחוּץ שְׁנֵאמַר 'וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ'. וְאִינוּ חָיֵב עַד
שְׂיַעֲלָה לַשָּׁם שְׁנֵאמַר 'לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַה'' עַד שְׂיִתְכַּוֵּן
לַשָּׁם:

ז. כסף משנה: אין המעלה בחוץ חייב עד שיעלה לראש המזבח וכו'. משנה פרק השוחט
ומעלה (דף ק"ח) ופסק כת"ק: ואינו חייב עד שיעלה לשם וכו'. שם במשנה המעלה
להדיוט פטור ובגמ' יליף לה מדכתיב ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אותו לה':